



Datum 3 oktober 2018
vergadering

Verseon: 178401

Aanwezig

voorzitter: mevrouw P. Doornenbal-van der Vlist

griffier: de heer M.H.T. Jansen

de leden: ChristenUnie: mevrouw C.M.Veldhuizen en heren J. Pronk, J.H. Verdam en N.W. van Mourik
VVD: de heren B. Bisschop en A.J. Hoek
SGP: de heren H. Don en H.H. van der Schoor
Dorpsbelang Renswoude: de heren C.E. Eskes en J.B. Stutvoet
CDA: de heer S. Verkerk

tevens aanwezig: mevrouw M.C. Teunissen-Willemsen en de heer A. Wijs (wethouders),
alsmede de heer J. van Dijk (gemeentesecretaris)
de heren H. van der Wel, A. van de Kamp

notulist: de heer J.B. Kammeraad

1. Concept begroting Renswoude 2019-2022

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

De heer Van der Wel geeft een korte presentatie over de begroting en dan met name over de financiële positie van de gemeente. Vier zaken komen wat betreft de raad altijd terug in de begroting. Dat is ten eerste de beleidsmatige kaderstelling door de raad. Het ambitieniveau wordt door de raad bepaald. Vervolgens bepaalt de raad wat het mag kosten maar onder de streep moet de begroting wel sluiten. Daarnaast heeft de raad een controlerende rol, dat afspraken die met het college worden gemaakt ook worden nagekomen. De raad houdt door het jaar heen een vinger aan de pols. Gisteren is door de raad de beheersverordening vastgesteld en volgend jaar komt er een extra rapportage. Er zijn dus vier momenten om tussentijds aan de raad te rapporteren als ook de jaarrekening wordt meegenomen.

De begroting is ingedeeld conform de richtlijnen van het BBV. Een van de uitgangspunten van de nieuwe begroting is dat die wat compacter is. Alleen de puur wettelijke onderdelen zitten er nu in naast de begroting van het Woningbedrijf.

De rode draad in de begroting is het evenwicht onder de streep. Als de begroting 2019 niet zou sluiten moet die in ieder geval meerjarig sluiten en in het laatste jaar dient de begroting dan sowieso in evenwicht te zijn. Als de meerjarenbegroting het laatste jaar niet sluitend is moet die vanaf dat moment echt sluitend blijven. Zo wordt voorkomen dat een gat in de begroting steeds vooruit wordt geschoven.

De septembercirculaire waarin de algemene uitkering voor het volgende jaar wordt vermeld is nog niet meegenomen met deze begroting. Dat hoeft ook niet van de toezichthouder maar er zijn wel twee wijzigingen meegenomen in de definitieve begroting die de raad op 30 oktober behandelt. Enerzijds is er sprake van een correctie omdat in de maartcirculaire is uitgegaan van een te hoog aantal woningen. Toen de septembercirculaire werd

doorgerekend is daarachter gekomen. Hierdoor was een te positieve algemene uitkering in beeld gebracht. Door de correctie wordt nu een reële raming aan de raad voorgelegd. Een andere ontwikkeling is de actuele cijfers bijdrage tekort IW4.

In de onderste tabel staat het nieuwe saldo waarin de eerste drie jaren structureel positief zijn. Het laatste jaar wordt iets negatiever. Als wordt gekeken naar het saldo 2019 is er sprake van een tekort maar dit wordt voor € 258.000 veroorzaakt door incidentele factoren. Als alle getallen bij elkaar worden opgeteld is er een min van € 223.000 maar omdat wordt getoetst op een structureel saldo wordt gesproken over een structureel sluitend jaar.

De heer Hoek vraagt of een incidentele last ten laste mag worden gebracht van de algemene reserve.

De heer Van der Wel antwoordt bevestigend want de reserves worden gezien als incidentele dekkingsmiddelen.

De heer Hoek gaat ervan uit dat het van belang is dat de begroting structureel op orde is.

De heer Van der Wel legt uit dat de toezichthouder erop aandringt dat het structurele saldo zichtbaar wordt gemaakt. Dat wordt nu consequent gedaan. Er zijn gemeenten die incidentele uitgaven (min € 223.000) in één keer uit de reserve halen en dan sluit de begroting op nul. Dat mag ook.

De heer Bisschop vraagt hoe de toezichthouder dan aankijkt tegen het negatieve saldo in 2022. Moet de gemeente daar wat mee?

De heer Van der Wel zegt dat het eerste jaar structureel sluitend is en dat is in principe al goed tenzij er straks een discussie komt met de toezichthouder dat die iets structureel vindt en de gemeente van mening is dat het incidenteel is. Dan kan die rekensom veranderen maar spreker heeft er wel vertrouwen in wanneer dat gesprek zou komen. De toezichthouder kan oordelen dat er sprake moet zijn van preventief toezicht maar dat zal bij deze begroting niet gebeuren. Dan is er sprake van repressief toezicht maar de toezichthouder wil zelf ook kunnen constateren dat er in ieder geval sprake is van drie jaar een structureel positief saldo.

Mevrouw Teunissen vraagt of repressief toezicht verband houdt met artikel 12 Wet financiële verhoudingen.

Repressief toezicht is toezicht achteraf. Preventief toezicht betekent dat de gemeente alle te nemen besluiten moet voorleggen aan de provincie. Er zou dan sprake kunnen zijn van een artikel 12 aanvraag omdat de gemeente er financieel niet meer uitkomt en extra geld van het Rijk nodig heeft. Dit betreft artikel 12 van de Wet financiële verhoudingen. De gemeente Renswoude zit gelukkig in een lage risicoklasse en staat dus op dit moment niet in de spotlights bij de toezichthouder.

De heer Eskes vraagt wat de overweging zijn geweest om het negatieve saldo van 2022 niet via de reserves om te zetten in een positief saldo.

De heer Van der Wel legt uit dat een onttrekking aan de reserve wordt gezien als een incidentele baat en het structurele saldo zou dan hoe dan ook min € 40.000 blijven. Vanaf 2022 is de investering van de eventuele verbouw of nieuwbouw van het gemeentehuis geraamd vanuit het coalitieakkoord en daardoor duikt het saldo structureel in de min.

De heer Stutvoet vraagt of goed wordt begrepen dat de incidentele tegenvaller in 2019 wordt veroorzaakt door het tekort van IW4.

De heer Van der Wel geeft aan dat het bedrag van € 258.000 uit diverse bedragen bestaat. In een bijlage van de begroting staat een specificatie hiervan. Het gaat vooral om tijdelijke extra kosten van de ODRU. Er zijn taken naar de omgevingsdienst overgegaan maar de eerste twee à drie jaar doet ze extra taken. Dan gaat het onder andere om € 10.000 voor inspectie van bruggen. Het betreft ook inhuur van derden, medewerkers die medio volgend

jaar in dienst worden genomen maar eerst via een soort inhuurconstructie werken. Dat meerdere wordt als incidenteel beschouwd. Er zijn notities vanuit de toezichthouder geschreven over wat incidentele baten en lasten zijn. In principe wordt hier niet gesproken over een tegenvaller maar van een last die niet structureel is en zich maximaal drie jaar voordoet.

De heer Bisschop begrijpt dat het gaat om een last van € 159.000 per jaar bij de verbouw/nieuwbouw van het gemeentehuis maar gisteren is in de gemeenteraad gesteld dat nog niet bekend is waar dat op uit gaat komen. Hoe is dat bedrag tot stand gekomen? Bovendien lijkt het een flink bedrag voor een investering van 40 jaar.

De heer Van der Wel legt uit dat deze investering is berekend op een bedrag van 3,5 miljoen. Dat staat ook beschreven in het investeringsplan. Een deel daarvan wordt in 40 jaar afgeschreven maar de installaties bijvoorbeeld in 15 jaar. Pas als de raad een besluit heeft genomen is exact bekend hoeveel straks moet worden geraamd.

De lasten van de gemeente zijn moeilijk te vergelijken met andere gemeenten omdat Renswoude een Woningbedrijf heeft. De grondexploitatie is in principe neutraal want winsten en verliezen worden geëgaliseerd met reserves. Van het Grondbedrijf wordt het saldo ook geëgaliseerd met de bedrijfsreserve van het Woningbedrijf. De totale begroting is 15 miljoen waarvan 9,8 miljoen algemene diensten betreft. Als die 9,8 miljoen wordt uitgesplitst over de programma's is het redelijk gelijk verdeeld behalve bij de algemene dekkingsmiddelen want daar staat een relatief laag bedrag aan lasten. Aan de batenkant zie je een tegenovergestelde beeld.

Als wordt gekeken naar de baten is van die 9,8 miljoen een heel groot deel algemene uitkering. Het Rijk bepaalt de omvang van de algemene uitkering en als het Rijk gaat bezuinigen werkt dat door in de algemene uitkering. Dat is een hele lastige factor wanneer de gemeente ambities heeft. Bij de heffingen zijn niet actief beïnvloedbaar onder andere de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. Normaal gesproken zijn de uitgaven op dit gebied namelijk kostendekkend. De gemeente mag geen winst op de afvalstoffenheffing maken. Een bedrag van ongeveer 2,3 miljoen is beïnvloedbaar en dat is relatief gezien niet veel. De belangrijkste van de beïnvloedbare baten zijn de onroerendezaakbelastingen.

De heer Bisschop gaat ervan uit dat voor meer incidentele zaken de gemeente kan kijken naar de reserve.

De heer Van der Wel legt uit dat incidentele lasten mogen worden gedekt uit de reserves maar er zijn strenge regels voor wat incidenteel is. Het beleid van de gemeente is al gauw structureel.

Een groot deel van de kosten zit in de salarissen. Die zijn in principe beïnvloedbaar maar in beperkte mate want als met bijvoorbeeld de helft van het personeel wordt volstaan zijn veel ambities niet meer uitvoerbaar. Bij overige goederen en diensten kan worden gedacht aan diensten die van derden worden afgenomen zoals verzekeringen. Hier kan de raad keuzes in maken. Verbonden partijen is ongeveer 11% van de begroting. Kapitaallasten zijn lastig te beïnvloeden want dat zijn de jaarlijkse afschrijvingen en rente van investeringen die al zijn gedaan. Bij het sociaal domein heeft de raad invloed aan de lastenkant maar niet aan de batenkant want dat wordt betaald door het Rijk.

De heer Bisschop vraagt of wanneer bijvoorbeeld een gebouw wordt neergezet de investering in één keer mag worden afgeboekt ten laste van de algemene reserve.

De heer Van der Wel geeft aan dat een investering niet in één keer mag worden afgeboekt. Nog twee jaar geleden mochten investeringen in wegen in één keer worden afgeboekt maar sinds de laatste wijziging van het BBV is dat niet meer toegestaan. Een investering moet dus zichtbaar blijven op de balans maar het is wel mogelijk om bijvoorbeeld de

kapitaallasten te dekken uit de reserve. Dan moet wel worden aangetoond dat de kapitaallasten van de gehele levensduur van de investering kunnen worden gedekt uit de reserve.

De heer Bisschop vraagt of goed wordt begrepen dat voor de € 400.000 die terugkomt in de lasten ervoor kan worden gekozen om die uit de reserve te halen.

De heer Van der Wel zegt dat er ook rente in dat bedrag zit. Het hangt er dan van af of voor de kapitaallasten de reserve toereikend is en of dit wel een deugdelijk financieel beleid is. Als bijvoorbeeld vervangingsinvesteringen steeds uit de reserve worden gedekt is er in de begroting geen ruimte gecreëerd om die lasten te dekken wanneer de investering weer moet plaatsvinden. Voor de korte termijn geeft het dus lucht maar op de lange termijn wordt hiermee een financieel probleem gecreëerd.

De heer Verkerk vraagt op wat voor manier de uitgaven op het sociaal domein kunnen worden beïnvloed.

De heer Van der Wel zegt dat dit een moeilijke zaak is. In het beleid zou wellicht in grotere mate kunnen worden gestuurd op kostenbeheersing maar het is niet zo dat van die 2 miljoen even 5 ton kan worden afgehaald.

De heer Eskes merkt op dat bij de beheersverordening een bijlage zit met afschrijvingstermijnen. Moeten die termijnen verplicht worden gevolgd?

De heer Van der Wel zegt dat de termijnen moeten worden gehanteerd omdat de raad die lijst heeft vastgesteld. Deze verordening wordt toegestuurd aan de provincie en die zal dan ook beoordelen of de termijnen reëel zijn.

Mevrouw Veldhuizen komt op 110% als alle percentages bij elkaar wordt opgeteld.

De heer Van der Wel vermoedt dat er een fout zit bij de rente geldleningen. Daar staat 11% terwijl het om 2 ton gaat. Daar is een typefout gemaakt.

De beïnvloedbaarheid van de begroting zit aan de lastenkant in het bestaande beleid en de ambities. Daar kan de raad in sturen en aan de batenkant vooral bij de onroerendezaakbelastingen en de inzet van de reserves voor incidentele lasten.

De ambities uit het coalitieakkoord zijn financieel vertaald in de begroting. In 2019 zijn er hogere lasten dan baten. Dat wordt veroorzaakt door de incidentele lasten. Als die worden geëlimineerd is er sprake van een structureel evenwicht. Vanaf 2022 is met de huidige aannames sprake van een structureel tekort van ongeveer € 40.000.

De schuld is relatief gezien niet hoog. De schuld gaat wel toenemen en dat wordt vooral veroorzaakt door de financieringsbehoefte van het Woningbedrijf door de woningen die de komende jaren worden gebouwd. De weerstandscapaciteit is ruim voldoende. De reserves en de onbenutte belastingcapaciteit zijn voldoende om de risico's die zijn berekend op te vangen en er is sprake van een stevige reservepositie.

De heer Bisschop ziet in de projectie dat de leningenportefeuille gaat naar 15 miljoen. Zijn daar bepaalde baten in meegenomen van bijvoorbeeld gronden die nog ontwikkeld gaan worden in onder andere Beekweide II?

De heer Van der Wel geeft aan dat de exploitatieopzetten die door de raad zijn vastgesteld zijn meegenomen. Aangenomen wordt dat de exploitatieopzet van Beekweide II er nog niet in zit. De toename van de schuld komt vooral door de financieringsbehoefte van het Woningbedrijf. Er wordt gekeken naar voorstellen om over te gaan tot projectfinanciering voor het Woningbedrijf. Dat betekent dat de lening die de gemeente aantrekt een op een wordt doorgezet naar het Woningbedrijf. Dan gaat de rente die daaraan vastzit ook meteen door naar het Woningbedrijf waardoor de algemene dienst wat minder risico loopt. Dit moet nog naar het college en vervolgens naar de raad toe en dit dient nog met de toezichthouder te worden afgestemd.

De algemene uitkering is altijd een financieel risico. Uit de septembercirculaire is bijvoorbeeld op te maken dat het wat minder positief wordt dan tot nu toe werd gedacht. Er wordt nu in de begroting gerekend met een rente van 1% voor geldleningen maar de rente kan alle kanten opgaan en daarom is er een risicostelpost opgenomen van € 45.000. Als de rente bijvoorbeeld stijgt naar 2% is dat in de begroting afgedekt. Het sociaal domein is vooral een risico vanwege de ontwikkelingen en de onzekerheid aan met name de batenkant.

De heer Bisschop gaat ervan uit dat de meeste leningen zijn toe te schrijven aan het Woningbedrijf. Als die leningen worden overgeheveld naar het Woningbedrijf valt er dus 45.000 vrij in de begroting van de algemene dienst?

De heer Van der Wel zegt dat dit niet helemaal opgaat want de algemene dienst van de gemeente heeft ook een financieringsbehoefte, bijvoorbeeld voor besluiten die zijn genomen ten aanzien van de brandweerkazerne, gemeentewerf en eventueel verbouw/nieuwbouw gemeentehuis. Dat komt bij elkaar ook al op 5 à 6 miljoen financieringsbehoefte. Op dit moment wordt de liquiditeit in beeld gebracht om te kijken of een arrangement met de BNG kan worden afgesproken om een rentestijging voor te zijn hoewel dat ook heel lastig is want die kan ook weer dalen. Als die financiering rond is kan worden bekeken of de stelpost geheel of gedeeltelijk weg zou kunnen.

De ambities uit het coalitieakkoord zijn grotendeels vertaald in de begroting. Het leidt wel tot een structureel tekort vanaf 2022 op basis van de aannames die voor bepaalde zaken zijn gedaan. Vooral bij de algemene uitkering en het sociaal domein is er sprake van een onzekere ontwikkeling. De gemeente moet derhalve scherp blijven sturen op een structureel sluitende begroting.

De heer Eskes merkt op dat voor het plan Doest flink wat gronden in het bezit zijn van de gemeente. Zijn die kosten niet meegenomen in de begroting?

De heer Van der Wel geeft aan dat een grondexploitatie neutraal wordt geraamd en daardoor geen invloed heeft op de begroting. Dit staat dus op de balans als voorraad grond. Als er helemaal niets met die gronden wordt gedaan dienen ze te worden afgeboekt of geherwaardeerd.

De voorzitter gaat over tot de technische vragen over de begroting.

De heer Pronk vindt de nieuwe opzet van de begroting heel duidelijk. Het is helder beschreven en duidelijk is waar de prioriteiten liggen. In de eerste alinea van het voorwoord wordt gesproken dat de omvang van de begroting 15 miljoen is maar is dat niet 13,8 miljoen? De omvang van het Woningbedrijf is 3 miljoen. Is hier dan sprake van een afronding om een voorbeeld te geven of horen hier de juiste cijfers te staan?

Op pagina 41 staat bij de belangrijkste kaderstellende beleidsnota's de Nota reserves en voorzieningen 2008 maar in de beheersverordening 2017 staat dat het college de raad een keer in de acht jaar een nota reserves en voorzieningen aanbiedt.

De heer Van de Kamp geeft aan dat op pagina 7 staat dat de lasten 13,8 miljoen zijn en dat is inclusief de toevoeging aan de reserves. Deze worden apart zichtbaar gemaakt.

De heer Van der Wel zegt dat er al een nieuwe nota reserves en voorzieningen had moeten zijn maar die is er nog niet en derhalve is de oude nota uit 2008 nog van kracht.

De heer Eskes constateert dat de baten van het Woningbedrijf in 2021 en 2022 dalen terwijl er jaarlijks sprake is van huurstijgingen en het aantal woningen stijgt. Op pagina 10 wordt gesproken over een hogere algemene uitkering voor het oplossen van maatschappelijke problemen. Dat was nu niet bekend en klopt het dan wel dat nu de baten zijn meegenomen en niet de lasten en welk risico wordt hiermee gelopen?

De heer Van der Wel zegt dat de dalende baten van het Woningbedrijf vooral zitten in de verkoop van een aantal huurwoningen. Elk jaar is de opbrengst daarvan anders. Kennelijk wordt verwacht dat in 2021 en 2022 minder huurwoningen worden verkocht. Wat betreft de algemene uitkering Maatschappelijke inspanningen: er is een akkoord gesloten met het Rijk, de provincies en de VNG. Er zijn veel gezamenlijke opdrachten zoals verduurzaming en het Rijk zegt dat dit gezamenlijk moet worden opgepakt. De gemeente gaat hier ook beleid op ontwikkelen en in onderhavig geval is tekstueel een nuance aangebracht in de zin van de algemene uitkering is best wel fors gestegen maar de gemeente wordt ook geacht de bijdrage in de grote maatschappelijke opdrachten uit die algemene uitkering te betalen. Het is echter nog niet bekend wat van de gemeenten wordt verwacht en welke bedragen ermee zijn gemoeid. Op zijn vroegst aan het eind van dit jaar is daar wat meer over bekend.

Wat bekend is van de baten is geraamd maar er kan nog wat van het rijk richting gemeenten komen. Daar wordt nu nog over gesproken. Het kan zijn dat het parallel loopt met wat al is geraamd vanuit het eigen duurzaamheidsbeleid. Of dit een risico is kan nu nog niet worden gezegd omdat de uitslag van de landelijke discussie nog niet bekend is.

De heer Hoek leest op pagina 12 dat de tarieven van de ODRU met 6% zijn gestegen. Dit is meer dan een inflatiecorrectie en heeft de gemeente invloed op deze tariefstijging? Er is een halve fte geraamd voor een programmamanager FoodValley voor € 45.000 maar wat als de regio FoodValley een programmamanager aanneemt die veel duurder is. Heeft de gemeente hier invloed op?

Is met de raming voor het fietspad Barneveldsestraat er rekening mee gehouden dat de oorspronkelijke raming die in vorige jaren is gemaakt misschien wel anders kan worden? In hoeverre is rekening gehouden met tegenvallers? Voor het organisatie-ontwikkeltraject is € 20.000 gereserveerd. Waar wordt de rest van het geld vandaan gehaald wanneer dit niet toereikend is? Kan dat uit de algemene reserve komen of moet dan in de begroting worden gesneden?

De heer Bisschop zegt dat de gemeente de precarioheffing nog de komende jaren zal ontvangen en dat wordt direct weggezet naar de Bestemmingsreserve precario. In 2021 loopt dat op tot 2,6 miljoen. Waarom is er nog een bestemmingsreserve wanneer al bekend is dat het niet hoeft te worden terugbetaald? Als hier geen andere plannen voor zijn kan het beter meteen worden toegevoegd aan de algemene reserve.

De heer Van de Kamp memoreert dat de precarioreserve indertijd is ingesteld omdat nog niet bekend was of de opbrengst van het precariorecht ook mocht worden behouden omdat er nog allerlei juridische procedures liepen. Inmiddels is het zeker dat het geld niet meer hoeft te worden terugbetaald. Als wordt gekomen met de nieuwe nota reserves en voorzieningen kan dit worden meegenomen. De raad zou dan kunnen besluiten om bijvoorbeeld een deel van die reserve in te zetten voor duurzaamheid of voor dekking van de kapitaallasten van openbare gebouwen die binnenkort moeten worden vernieuwd.

De ODRU is een gemeenschappelijke regeling en Renswoude heeft er in die mate invloed op dat een paar mensen van de gemeente in het algemeen bestuur van de GR zitten. In het algemeen bestuur wordt de begroting vastgesteld en als het AB akkoord gaat met de begroting waarin een dergelijke verhoging van de tarieven is meegenomen is dat een gegeven.

De voorzitter vult aan dat de verhoging van de tarieven al was aangekondigd en dat dit ook ter kennisname richting de raad is geweest maar het blijft lastig met gemeenschappelijke regelingen omdat je er voor het gevoel soms achteraanloopt. Geprobeerd wordt om dit te voorkomen door middel van kadernota's. De raad krijgt dan gelegenheid om wensen en bedenkingen in te dienen.

De heer Van der Wel zegt dat is uitgegaan van een halve fte voor de programmamanager met een redelijk forse salarisschaal. Daarmee zit de raming aardig in de buurt maar dat is nooit 100% zeker. Met de kadernota's kan hier in het vervolg wel altijd de vinger aan de pols worden gehouden. Het is op dit moment lastig te zeggen wat het project Barneveldsestraat gaat kosten want er wordt ook gesproken over eventuele subsidies. Zodra er meer bekend is zal de raming worden verfijnd.

De heer Don vindt de opzet van de begroting heel duidelijk.

De voorzitter bedankt de heren Van der Wel en Van de Kamp voor de beantwoording van de vragen. Politiek wordt de begroting behandeld op 30 oktober. De raadsleden hebben een e-mail gehad over hoe de begroting gaat worden behandeld. Het is de bedoeling dat iedere fractie tijdens de begrotingsbehandeling 5 minuten spreektijd krijgt in de eerste termijn. Verwacht wordt van elke fractie een algemene politieke beschouwing in de eerste ronde. Verzocht wordt om de vragen vooraf schriftelijk in te dienen zodat de beantwoording kan worden voorbereid. Na de algemene beschouwingen wordt een reactie gegeven door het college op alle vragen die schriftelijk zijn ingediend. Vervolgens kan het onderlinge debat plaatsvinden en de reactie van het college daarop. Voorts kunnen dan eventueel amendementen en moties worden ingediend. In de derde termijn worden vragen en reacties daarop uitgewisseld. Daarna vindt de besluitvorming plaats.

Het college wil dinsdagmiddag 23 oktober graag de politieke vragen van de fracties hebben. Die worden gerubriceerd en gebundeld per portefeuillehouder en ze worden ook naar de raad gestuurd.

De heer Van der Schoor vraagt of de raad de definitieve begroting eind volgende week ontvangt.

De voorzitter antwoordt bevestigend, bedankt iedereen voor zijn of haar aanwezigheid en inbreng en sluit de vergadering om 20.30 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 30 oktober 2018

de griffier,

de voorzitter,